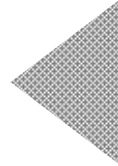

بررسی وضعیت توزیع درآمد در مناطق روستایی ایران

سید محمدرضا مهدویان^۱

مرضیه اسفندیاری^۲

(تاریخ دریافت ۹۶/۵/۲۰ - تاریخ تصویب ۹۶/۹/۲۰)

چکیده

نابرابری توزیع درآمد در مناطق روستایی مشکلاتی از قبیل مهاجرت، افزایش میزان حاشیه‌نشینی شهری، بیابان‌زایی در اثر خالی از سکنه شدن روستاها و ... را موجب می‌شود. از این رو دیده‌بانی روند تغییرات نابرابری درآمدی و تحلیل آن در مناطق روستایی برای سیاست‌گذاران در حوزه اقتصادی و اجتماعی بسیار حائز اهمیت است. پژوهش حاضر ضمن محاسبه شاخص‌های نابرابری توزیع درآمد مناطق روستایی استان‌های ایران با استفاده از شاخص‌های جینی، تایل، اتکینسون و هوور، به بررسی روند آن طی سال‌های ۹۴-۱۳۸۵ پرداخته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که شاخص‌های توزیع درآمد در مناطق روستایی کشور، ضمن دارا بودن نوسان در طی سال‌های مورد بررسی روندی کاهشی را طی نموده است که نشان‌دهنده کاهش نابرابری توزیع درآمد در این مناطق است. نوسان شاخص حکایت از عدم توجه به برنامه‌های توسعه متوازن منطقه‌ای در سال‌های گذشته دارد. همچنین یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که شاخص‌های توزیع درآمد پس از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها کاهش یافته، ولیکن با گذر زمان مجدداً روندی افزایشی را

۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، Sm.mahdavian@yahoo.com
۲ - استادیار گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه سیستان و بلوچستان، m.esfandiari@eco.usb.ac.ir

آغاز نموده است که خود دلیلی بر عدم موفقیت سیاست پرداخت نقدی یارانه‌ها در برقراری عدالت اجتماعی و توزیعی اقشار آسیب‌پذیر جامعه است.

واژگان کلیدی: ضریب جینی، شاخص اتکینسون، شاخص هوور، شاخص تایل، توزیع درآمد.

مقدمه

توصیف درجه نابرابری موجود میان افراد یک کشور و تشریح چگونگی سهم افراد مختلف یک کشور در درآمد ملی را توزیع درآمد می‌گویند. توزیع درآمد در علم اقتصاد عبارت است از چگونگی تقسیم و توزیع درآمد ملی بین آن دسته از عوامل تولید که در تشکیل و پیدایش ارزش افزوده محصول مشارکت داشته‌اند. به بیان دیگر، توزیع درآمد در اقتصاد، چگونگی تقسیم و توزیع درآمد جامعه بین گروه‌ها و طبقات اجتماعی، در نتیجه عملکرد نظام اقتصادی را بیان می‌کند (تودارو، ۱۳۸۴: ۴۷).

امروزه اهمیت نقش دولت در مسئله توزیع درآمد به حدی است که تقریباً تمام اقتصاددانان یکی از اهداف و وظایف عمده دولت را توزیع درآمد ذکر می‌کنند. توزیع عادلانه درآمد از مهم‌ترین نشانه‌های رشد اجتماعی و وضعیت رفاه در یک جامعه است و از این رو یکی از اهداف دولت‌ها توزیع عادلانه درآمد است. هر چند که توزیع عادلانه درآمد پس از حصول رشد اقتصادی و استمرار آن جنبه عملیاتی پیدا می‌کند، اما از جنبه اجتماعی همواره سیاست‌های توزیع درآمد مورد توجه دولت و جامعه قرار دارد.

توجه به توزیع درآمد در مناطق روستایی به واسطه نقش این مناطق در بخش تولیدی، اشتغال و حتی محیط‌زیست کشور و در پیشگیری از مهاجرت و مشکلات حاشیه‌نشینی اهمیتی دوچندان می‌یابد. همچنین اطلاع از روند توزیع درآمد در مناطق روستایی به تفکیک استان‌های کشور می‌تواند به تدوین برنامه‌ها و سیاست‌های مناسب برای تحقق اهداف اقتصادی و اجتماعی منجر شود. از این رو پژوهش حاضر ضمن محاسبه شاخص‌های نابرابری توزیع درآمد در مناطق روستایی استان‌های ایران با استفاده از شاخص‌های جینی، تایل، اتکینسون و هوور (رابین‌هود)، به بررسی و تحلیل وضعیت مناطق روستایی استان‌ها در فاصله سال‌های ۹۴-۱۳۸۵ می‌پردازد.

ادبیات موضوع

معیارهای نابرابری با هدف ایجاد ابزاری جهت رتبه‌بندی کامل توزیع درآمد در سطح یک گروه تعریف شده‌اند. دو معیار اصلی برای اندازه‌گیری توزیع درآمد وجود دارد: الف: توزیع شخصی یا مقداری درآمد^۱، ب: توزیع مبنی بر عوامل تولید^۲ یا سهم عوامل تولید. در معیار توزیع شخصی به کل درآمدهای دریافتی افراد یا خانوارها توجه می‌شود. در این معیار، مهم این است که هر فرد چه مقدار درآمد به دست آورده است و نوع منبع کسب درآمد مطرح نیست. همچنین مکان جغرافیایی، موقعیت شهری و روستایی، بخش اقتصادی منبع کسب و ... هیچ‌کدام در نظر گرفته نمی‌شوند. در این مقیاس تمامی جمعیت به اندازه‌های مشخص و مساوی تقسیم می‌شود. معمولاً به ۲۰ گروه پنج‌درصدی و یا ده گروه ده درصدی (دهک) تقسیم می‌گردد. سپس تعیین می‌شود که هر گروه چه نسبتی از کل درآمدها را دریافت کرده است.

مقیاس توزیع درآمد مبتنی بر سهم عوامل تولید، سعی می‌کند سهم کل درآمد ملی را که به وسیله هر یک از عوامل تولید دریافت می‌شود، توضیح دهد. نظریه و مقیاس درآمد مبنی بر عوامل تولید، درصد درآمدی را که کار در مجموع دریافت می‌کند با درصد درآمدی که به شکل سود اجاره و بهره توزیع می‌شود، مقایسه می‌کند (عادل‌زاده، ۱۳۸۶).

بررسی توزیع درآمد با استفاده از شاخص‌های مختلف امکان‌پذیر است، لیکن شاخص منحصر به فردی وجود ندارد که بهتر از سایر شاخص‌های نابرابری باشد، زیرا برخی از ضرایب و شاخص‌های نابرابری درآمد برای نشان دادن یک جنبه و برخی دیگر برای بیان و تفسیر جنبه‌های دیگر مناسب و مطلوب‌اند. دالتون^۳ (۱۹۲۰) اصولی را برای یک شاخص مطلوب نابرابری درآمد عنوان می‌کند که به شرح زیر است:

۱. اصل افزایش نسبی درآمدها^۴ (اصل استقلال میانگین): در صورتی که درآمد همه افراد به یک نسبت کاهش یا افزایش یابد، معیار اندازه‌گیری نابرابری نباید دچار تغییر شود.

۱-Personal Income Distribution

۲-Functional Income Distribution

۳-Dalton

۴-Principle of Proportional Addition to Income

۲. **اصل افزایش نسبی افراد (اصل استقلال اندازه جمعیت):** افزایش یکسان در تعداد افراد دریافت کننده هر سطحی از درآمد، منجر به تغییر شاخص نمی‌شود. (سایر شرایط ثابت)
۳. **اصل افزایش یکسان درآمدها:** اگر درآمد همه افراد به یک میزان معین افزایش یابد، شاخص کاهش یافته و به هنگام کاهش مساوی از درآمد همه افراد، شاخص افزایش یابد.
۴. **اصل انتقال^۱ (پیگو-دالتون):** انتقال درآمد از ثروتمند به فقیر، شاخص نابرابری اندازه-گیری شده را کاهش می‌دهد. البته بعد از دالتون ویژگی‌های دیگری نیز به چهار خصیصه فوق اضافه شدند که مهم‌ترین آن‌ها به شرح زیر است:
۵. **اصل تجزیه‌پذیری:** بر اساس این اصل، هرگاه جامعه مورد بررسی را بتوان به چند زیرگروه تقسیم کرد، در این صورت معیار نابرابری کل جامعه به صورت حاصل جمع نابرابری درآمد بین زیرگروه‌ها و متوسط وزنی نابرابری درآمد درون زیرگروه‌ها تعریف می‌شود (خداداد کاشی، ۱۳۸۷). ضریب وزنی زیرگروه‌ها می‌تواند سهم جمعیتی یا سهم درآمدی باشد (عادل‌زاده، ۱۳۸۶).
۶. **اصل آزمون‌پذیری آماری (قابلیت محاسبه):** یعنی شاخص نابرابری را بتوان به سهولت با اطلاعات آماری موجود برآورد کرد. این اصل از جنبه علمی و کاربردی اهمیت دارد. برخی از شاخص‌ها به‌رغم برتری نظری، تنها به دلیل عدم امکان محاسبه، کارایی خود را از دست می‌دهند (بختیاری و همکاران، ۱۳۸۲).
۷. **اصل تقارن (گمنامی):** یعنی شاخص نابرابری فقط باید به توزیع فراوانی درآمدها بستگی داشته باشد و اگر تعداد افراد جامعه با ویژگی‌های مختلف، جایگاه درآمدی خود را تغییر دهند، شاخص نابرابری تغییر نکند (حسینی، ۱۳۹۴). به عبارتی دیگر، شاخص نابرابری درآمدی نسبت به خصوصیات غیر درآمدی، مانند سواد، جایگاه اجتماعی و سن مستقل است و متأثر از رتبه‌بندی افراد بر حسب درآمد است (خداداد کاشی، ۱۳۸۷).
۸. **اصل استقلال:** بدان معنا که شاخص نابرابری درآمدی باید نسبت به واحد اندازه‌گیری بی‌تفاوت باشد. به طور مثال شاخص نابرابری نباید به هنگام تغییر واحد پول تغییر کند (حسینی، ۱۳۸۶).

منحنی لورنز و ضریب جینی^۱

ضریب جینی متداول‌ترین شاخص نابرابری درآمد است که توسط کواردو جینی (۱۹۱۲) برای اندازه‌گیری میزان نابرابری معرفی شده که به لحاظ آماری برابر است با نسبت اندازه نابرابری توزیع درآمد در جامعه به حداکثر اندازه نابرابری درآمدی ممکن در یک توزیع درآمد کاملاً ناعادلانه است (نژاد عبدالله و همکاران، ۱۳۹۲).

$$Gini = 1 - \sum_{i=1}^n (X_i - X_{i+1})(Y_i + Y_{i+1}) \quad [1]$$

$$Gini = \frac{0.5 - \sum_{i=1}^n (X_i - X_{i-1}) \left(\frac{Y_i + Y_{i-1}}{2} \right)}{0.5} \quad [2]$$

X_i درصد تجمعی افراد یا خانوارها در گروه (دهک) i و Y_i درصد تجمعی درآمد افراد یا خانوارها در گروه i و n تعداد گروه‌ها یا دهک‌های درآمدی است (رفعت، جزئی زاده، ۱۳۹۵). ضریب جینی موضوع توزیع درآمد را از دریچه عدم عدالت بررسی می‌کند. در حقیقت، این شاخص میزان تمرکز درآمد را اندازه‌گیری می‌کند و بنابراین از آن به عنوان شاخص تمرکز درآمد نیز می‌توان یاد کرد (پژویان، ۱۳۷۸: ۶۲).

شاخص تایل^۲

شاخص تایل بر خلاف سایر شاخص‌ها که بر منحنی لورنز و توابع تولید متکی است، بر مفهوم آنتروپی در نظریه اطلاعات استوار است. بر پایه این نظریه، وقایع محتمل پذیرفتنی در محیطی داده‌ای برابر با مجموع موزون داده‌ای این رویدادها است که محتوای داده‌ای هر رویداد به نوبه خود تابع نزولی احتمال رخداد آن است؛ یعنی هرچه احتمال رخداد یک رویداد بیشتر باشد، ارزش محتوایی داده‌ای این رویداد کم‌تر است (راغفر و همکاران، ۱۳۹۰). شکل عمومی معیارهای آنتروپی تعمیم یافته را می‌توان به صورت زیر ارائه کرد:

۱-Lorenz Curve & Gini Coefficient

۲-Theil Index

$$GE(\alpha) = \frac{1}{\alpha^2 - \alpha} \left[\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \left(\frac{y_i}{\bar{y}} \right)^\alpha - 1 \right] \quad [3]$$

که در آن، n تعداد افراد درون جامعه مورد بررسی، y_i درآمد فرد i ام ($i=1,2,\dots,n$) و $\bar{y} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n y_i$ میانگین حسابی درآمدها می‌باشد. مقدار GE در دامنه صفر تا بی‌نهایت قرار دارد که مقدار صفر بیانگر توزیع درآمد کاملاً برابر می‌باشد و با افزایش GE ، سطح نابرابری نیز افزایش می‌یابد. مقدار α هر مقدار حقیقی می‌تواند باشد. برای مقادیر کوچک α رابطه GE به تغییرات درآمدی در قسمت پایین توزیع درآمد حساس‌تر است و برای مقادیر بزرگ‌تر α ، GE به تغییرات درآمد در قسمت بالایی توزیع درآمد حساس‌تر می‌شود. زمانی که $\alpha = 1$ باشد، GE نشان‌دهنده شاخص تایل می‌باشد که فرمول آن به صورت ذیل می‌باشد: (نژاد عبدالله و همکاران، ۱۳۹۲: ۸)

$$GE(1) = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \frac{y_i}{\bar{y}} \ln \left(\frac{y_i}{\bar{y}} \right) \quad [4]$$

حالتی که در بالا به آن اشاره شد، در صورت وجود و به‌کارگیری اطلاعات به صورت خام، مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ اما در صورتی که داده‌ها به صورت دهک بندی شده در اختیار باشد، تایل به صورت ذیل می‌باشد:

$$Theil = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n p_i \ln \left(\frac{p_i}{q_i} \right) \quad [5]$$

که در آن n ، تعداد دهک‌های درآمدی، p_i ، سهم درآمدی دهک (طبقه) i ام، q_i سهم جمعیتی طبقه i ام است (نیکولاس^۱، ۲۰۰۷).

شاخص اتکینسون^۲

اتکینسون رفاه اجتماعی را از حاصل جمع مطلوبیت‌های تمام افراد جامعه به دست می‌آورد. وی معیار خود را معادل توزیع برابر^۳ برای مقایسه هر توزیع می‌نامد (اتکینسون، ۱۹۸۷). اتکینسون

۱-Nicholas Rohde

۲-Atkinson Index

۳-Equality Distributed Equivalent Measure

معتقد است مطلوبیت افراد به ۲ عامل درآمد اشخاص و گریز جامعه از نابرابری بستگی دارد. در این صورت هرچه درجه پرهیز و گریز از نابرابری بیشتر باشد، نابرابری محاسبه شده برای هر توزیع درآمد مشخص نیز بیشتر است (نژادعبدالله و همکاران، ۱۳۹۲).

اتکینسون (۱۹۷۰) در تحقیقات خود به این نکته پی برد که معیارهای نابرابری به طور ضمنی متأثر از قضاوت‌های ارزشی هستند. بنابراین قضاوت‌ها باید به طور صریح در تابع رفاه اجتماعی لحاظ شوند. فرمول عمومی اتکینسون در رابطه ذیل نمایان است:

$$A_t = 1 - \left[\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \left(\frac{y_i}{\bar{y}} \right)^{1-\varepsilon} \right]^{\frac{1}{1-\varepsilon}} \quad [6]$$

جایی که n تعداد دهک‌های درآمدی، y_i درآمد سرانه، \bar{y} درآمد میانگین و ε پارامتری است که مقادیر غیر منفی اختیار می‌کند و میزان پرهیز از نابرابری را به طور نسبی بیان می‌کند. در واقع، با اختصاص وزن‌های متفاوت به این پارامتر، حساسیت شاخص اتکینسون برای ارزیابی توزیع درآمد در طبقات مختلف درآمدی جامعه مشخص می‌شود. برای محاسبه شاخص نابرابری اتکینسون مقدار ε باید مشخص شود که از نقطه نظر اجماع کار ساده‌ای نیست. به همین جهت محققان معمولاً شاخص اتکینسون را با مقادیر مختلف ε محاسبه می‌کنند (حسینی، ۱۳۹۴). هرچه مقدار بالاتر باشد جامعه نسبت به نابرابری نگرانی بیشتری دارد. دامنه گروه معیارهای اتکینسون از صفر تا یک است، که صفر برابری کامل و یک نابرابری کامل را نشان می‌دهد.

شاخص هوور (رابین‌هود)^۱

شاخص رابین‌هود، نشان‌دهنده حداکثر فاصله عمودی از خط ۴۵ منحنی لورنز (خط برابری) می‌باشد. علت اینکه نام این شاخص، رابین‌هود نام گرفته، این است که شاخص مزبور سهمی از درآمد است که باید از افراد با درآمد بالای میزان متوسط به افراد با درآمد پایین میزان متوسط منتقل شود، تا حداکثر برابری توزیعی درآمد ایجاد شود. بالا بودن شاخص هوور نشان از وجود نابرابری بیشتر در جامعه دارد، لذا برای دستیابی به برابری باید سهم بیشتری از درآمد باز توزیع

شود. این شاخص در مطالعات بسیاری برای بررسی فرضیه وجود نابرابری درآمد استفاده شده است (مایو^۱، ۲۰۰۷).

فرمول این شاخص به صورت زیر است:

$$H = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{E_i}{E_{total}} - \frac{A_i}{A_{total}} \right| \quad [V]$$

فرمول فوق در حالت در اختیار داشتن داده‌ها به صورت دهک بندی شده قابل استفاده می‌باشد. E_i میزان درآمد دهک i ام، E_{total} مجموع درآمدهای تمام دهک‌های درآمدی، A_i جمعیت دهک i ام و A_{total} مجموع جمعیت تمام دهک‌های درآمدی نشان می‌دهد.

شاخص رابین‌هود نیز مانند ضریب جینی بین صفر و یک قرار دارد، عدد یک نشان از نابرابری کامل دارد (نیاز به باز توزیع مجدد کامل) و عدد صفر نیز برابری کامل در توزیع درآمد را نشان می‌دهد (چالرز^۲، ۲۰۱۱).

پیشینه تحقیق

اولین تحقیق در زمینه توزیع درآمد در ایران را اوشیما^۳ در سال (۱۹۷۰) انجام داد. نتایج مطالعه مزبور نشان از تمرکز شدید الگوی توزیع درآمدها در ایران داشت، ضریب جینی بین ۰.۶ تا ۰.۷ تخمین زده شد. پس از اوشیما، پسران (۱۹۷۴) با بررسی الگوی توزیع درآمد در ایران به این نتیجه رسید که توزیع درآمدها بدتر شده و نابرابری در بین گروه‌های مختلف جامعه از یک طرف و مناطق شهری و روستایی از طرف دیگر افزایش یافته است. اگرچه نابرابری میان گروه‌های مختلف شهری از یک طرف و نیز بین گروه‌های مختلف روستایی از طرف دیگر افزایش یافته است، توزیع درآمد در مناطق روستایی از نابرابری کمتری نسبت به مناطق شهری برخوردار بوده است. مهران (۱۹۷۵)، ضریب جینی هزینه‌های مصرفی در سال ۱۳۵۲ را در مناطق شهری ۰.۴ و در مناطق روستایی برابر ۰.۳۶ برآورد کرده است.

۱-Maio

۲-Charles

۳-Oshima

ابونوری و ایرجی (۱۳۸۳) طی مقاله‌ای به مقایسه توزیع درآمد در استان خراسان با کل کشور طی سال‌های ۱۳۵۰-۱۳۸۰ با به کارگیری ضریب جینی به روش پارامتری پرداختند. نتایج حاصل از ارزیابی روند توزیع درآمد حاکی از آن است که طی سال‌های ۱۳۵۱ تا ۱۳۷۱، به جز سال ۱۳۵۲، نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری از مناطق روستایی خراسان بیشتر است. در سال‌های قبل از ۱۳۶۹، نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری ایران به مراتب از مناطق روستایی بیشتر است، در حالی که در سال‌های پس از ۱۳۶۹ این روند معکوس شده است.

ارسلان‌بد (۱۳۸۳) طی مطالعه‌ای به بررسی تغییرات توزیع درآمد در مناطق روستایی و شهری ایران طی سال‌های ۱۳۴۵-۱۳۷۸ پرداخت. نتایج نشان از این دارد که ضریب جینی از سال ۱۳۵۸ تا اواسط دهه ۱۳۷۰ با فراز و فرودهایی همراه بوده است. وی در مقاله خود نشان داد که ضریب جینی توزیع درآمد مناطق روستایی و شهری در سال ۱۳۷۵ نسبت به سال ۱۳۶۵ کاهش یافته، در حالی که در سال ۱۳۷۸ نسبت به سال ۱۳۶۵ افزایش داشته است.

خداداد کاشی و حیدری (۱۳۸۷) به بررسی توزیع درآمد مناطق شهری و روستایی در ایران با استفاده از شاخص‌های تایل، اتکینسون و جینی طی سال‌های ۱۳۶۴-۱۳۸۳ پرداختند. یافته‌ها دلالت بر این دارد که طی سال‌های مورد بررسی، نشان از کاهش نابرابری دارد. شاخص تایل مناطق روستایی از مقدار (۰.۲۵۲) به (۰.۱۶۳) کاهش یافته است.

حسینی و نجفی (۱۳۸۸) با به کارگیری ضریب جینی، شاخص اتکینسون و تایل به بررسی توزیع درآمد در مناطق روستایی و شهری ایران طی دوره ۱۳۸۶-۱۳۶۳ پرداختند. یافته‌های مطالعه نشان داد در طول دوره مورد بررسی از نابرابری درآمدی در کشور کاسته شده است، هرچند که این کاهش بسیار کند است. مضافاً اینکه توزیع درآمد در مناطق روستایی نابرابرتر از مناطق شهری و از نوسان‌های بیشتری برخوردار بوده است.

بیات و حکمتی (۱۳۹۰) در مطالعه‌ای تحت عنوان اندازه‌گیری درآمد در مناطق شهری و روستایی استان همدان با استفاده از ضریب جینی به بررسی میزان نابرابری طی دوره ۱۳۸۹-۱۳۷۵ پرداختند. نتیجه این که میانگین ضریب جینی طی دوره مورد بررسی در مناطق شهری و روستایی استان همدان به ترتیب ۰.۳۸ و ۰.۳۹ بوده است. به طور متوسط وضعیت توزیع درآمد در مناطق روستایی استان نابرابرتر از مناطق شهری بوده است.

نژادعبدالله و همکاران (۱۳۹۲) طی بررسی شاخص‌های توزیع درآمد در مناطق روستایی و شهری

ایران طی سال‌های ۱۳۷۵-۱۳۸۷ پرداختند. نتیجه آن‌که در دوره مورد بررسی، شدت نسبی نابرابری‌های درآمدی در کشور کاهش یافته، اما میزان کاهش آن بسیار محدود بوده و در مجموع حاکی از ناکارآمدی سیاست‌های توزیعی اعمال شده است.

حسینی (۱۳۹۴) در مقاله‌ای با عنوان توزیع درآمد در ایران با استفاده از شاخص‌های جینی و اتکینسون در سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲ به بررسی وضعیت توزیع درآمد در جامعه شهری و روستایی در ایران پرداخت. نتایج محاسبه شده دو شاخص جینی و اتکینسون نشان از کاهش نابرابری درآمدی طی سال‌های مورد بررسی دارد. نابرابری درآمدی از سال ۱۳۸۹ کاهش چشمگیری داشته است.

همان‌طور که بررسی مطالعات پیشین نشان می‌دهد وضعیت توزیع درآمد مناطق روستایی به تفکیک استان‌ها انجام نشده است درحالی‌که محاسبه و پایش شاخص‌های توزیع درآمد در مناطق روستایی می‌تواند به تدوین برنامه‌ها و سیاست‌های منطقه‌ای منجر گردد.

یافته‌های تحقیق

جهت بررسی وضعیت توزیع درآمد در مناطق روستایی، شاخص‌های جینی، تایل، هوور و اتکینسون با استفاده داده‌های نتایج آمارگیری هزینه و درآمد خانوارهای مناطق روستایی (ارائه شده توسط مرکز آمار ایران) محاسبه و در ادامه ارائه شده است.

جدول ۱ ضریب جینی مناطق روستایی به تفکیک استان را در فاصله سال‌های ۹۴-۱۳۸۵ نشان می‌دهد. مقایسه ضریب جینی در مناطق روستایی کشور در فاصله سال‌های مورد بررسی از (۰.۳۹۷) به (۰.۳۴۶)، کاهش یافته که نشان از بهبود وضعیت توزیع درآمد در مناطق روستایی کشور دارد. کمترین میزان ضریب جینی مربوط به سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ و در سال ۱۳۹۴ اندکی افزایش یافته است.

جدول (۱)- ضریب جینی مناطق روستایی به تفکیک استان‌های کشور در فاصله سال‌های ۹۴-۱۳۸۵

سال	استان									
	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
کشور	۰.۳۹۷	۰.۳۸۵۷	۰.۳۶۷۹	۰.۳۶۱۵	۰.۳۳۱	۰.۳۵۶۷	۰.۳۵۰۳	۰.۳۲۶	۰.۳۲۷	۰.۳۴۶
آذربایجان شرقی	۰.۳۷۵	۰.۳۶۱۰	۰.۳۵۳۵	۰.۳۱۶۲	۰.۲۹۴۱	۰.۳۳۳۸	۰.۲۸۸۲	۰.۳۰۱	۰.۳۰۵	۰.۳۵
آذربایجان غربی	۰.۳۳۳	۰.۳۲۸۱	۰.۲۹۷۷	۰.۲۶۷۴	۰.۲۴۲۸	۰.۳۴۲۴	۰.۳۳۳۶	۰.۲۹	۰.۲۶۷	۰.۲۸۷
اردبیل	۰.۳۴۷	۰.۳۳۴۸	۰.۳۰۷۹	۰.۲۸۳۲	۰.۲۴۶۶	۰.۳۱۲۰	۰.۳۱۰۸	۰.۲۹۷	۰.۲۷	۰.۳۰۴
اصفهان	۰.۳۱۷	۰.۳۱۴۱	۰.۳۰۸۴	۰.۳۲۸۸	۰.۳۲۸۸	۰.۳۳۳۵	۰.۳۷۰۸	۰.۳۴۵	۰.۳۱۲	۰.۳۸
البرز	-	-	-	-	-	۰.۲۵۹۴	۰.۲۴۴۳	۰.۲۱۱	۰.۲۰۷	۰.۲۵۳
ایلام	۰.۳۲۲۷	۰.۲۸۱۴	۰.۲۸۱۹	۰.۲۵۴۵	۰.۲۴۴۶	۰.۳۲۰۰	۰.۲۲۸۹	۰.۲۸۴	۰.۲۹۲	۰.۲۲۲
بوشهر	۰.۳۲۱۹	۰.۲۸۸۲	۰.۲۴۸۰	۰.۲۵۴۶	۰.۲۶۸۵	۰.۳۵۱۹	۰.۲۸۶۳	۰.۲۴۹	۰.۲۴۱	۰.۲۹۵
تهران	۰.۳۴۲	۰.۳۲۱۳	۰.۲۶۶۵	۰.۲۹۳۶	۰.۲۵۰۳	۰.۲۸۱۳	۰.۲۵۴۲	۰.۲۷۶	۰.۲۲۴	۰.۲۸
چهارمحال و بختیاری	۰.۳۰۷	۰.۲۹۸۵	۰.۲۵۳۰	۰.۲۹۱۳	۰.۲۴۲۴	۰.۳۱۳۱	۰.۳۱۱۱	۰.۲۶۵	۰.۲۴۹	۰.۳۴۳
خراسان جنوبی	۰.۳۸	۰.۳۴۴۷	۰.۳۵۷۴	۰.۳۵۷۰	۰.۳۳۴۴	۰.۳۲۷۶	۰.۳۳۸۱	۰.۳۵۷	۰.۲۸۳	۰.۳۰۴
خراسان رضوی	۰.۴۱۴	۰.۳۹۶۷	۰.۳۷۳۳	۰.۳۷۲۸	۰.۳۷۲۴	۰.۳۴۶۸	۰.۳۴۸۴	۰.۳۱۳	۰.۳۱۷	۰.۳۳۳
خراسان شمالی	۰.۳۹۵	۰.۳۸۱۰	۰.۳۸۰۲	۰.۳۶۴۵	۰.۳۵۵۶	۰.۳۱۹۲	۰.۳۴۵۵	۰.۳۵۸	۰.۳۴۹	۰.۳۳۱
خوزستان	۰.۳۳۲	۰.۳۰۱۶	۰.۲۶۳۷	۰.۲۹۰	۰.۳۳۱۲	۰.۳۱۴۴	۰.۳۰۱۲	۰.۲۴۲	۰.۲۳۸	۰.۲۹۲
زنجان	۰.۳۳۸	۰.۳۳۸	۰.۲۸۳۷	۰.۲۴۸۵	۰.۲۰۰۹	۰.۲۹۲۳	۰.۲۵۳	۰.۲۹	۰.۳۰۸	۰.۳۱۱
سمنان	۰.۳۳۸	۰.۳۳۰۰	۰.۳۵۳۹	۰.۳۴۴۳	۰.۳۱۴۷	۰.۳۰۸۲	۰.۳۱۸۱	۰.۲۹۵	۰.۳۲۵	۰.۲۹۹
سیستان و بلوچستان	۰.۳۶۹	۰.۴۲۳۴	۰.۴۲۲۲	۰.۴۰۸۷	۰.۴۱۹۲	۰.۳۵۶۱	۰.۳۴۴۹	۰.۳۳۲	۰.۳۳۵	۰.۳۷۳
فارس	۰.۳۶۸	۰.۳۵۹۶	۰.۳۲۹۸	۰.۳۰۰۱	۰.۲۶۰۵	۰.۳۵۶۳	۰.۳۷۰۸	۰.۳۴۲	۰.۳۳۹	۰.۳۲۷
قزوین	۰.۳۴	۰.۳۳۲۲	۰.۳۳۲۱	۰.۳۱۸۸	۰.۳۵۱۰	۰.۳۳۲۲	۰.۳۵۸۵	۰.۳۴۸	۰.۳۱۷	۰.۳۴۸
قم	۰.۳۹۹	۰.۳۳۶	۰.۳۶۴۰	۰.۳۶۶۷	۰.۳۳۲۱	۰.۳۲۷۳	۰.۳۱۴	۰.۳۷۱	۰.۳۶۵	۰.۳۲
کردستان	۰.۳۴۳	۰.۲۸۲۲	۰.۲۸۱۰	۰.۲۹۴۷	۰.۲۷۲۷	۰.۳۱۶۲	۰.۳۲۴۶	۰.۳۱۴	۰.۳۱۸	۰.۲۸۸
کرمان	۰.۴۲۸	۰.۴۶۹۰	۰.۳۷۷۰	۰.۳۵۰۴	۰.۳۳۲۱	۰.۳۰۹۸	۰.۲۸۶۷	۰.۲۹۹	۰.۲۶۷	۰.۳۵۶
کرمانشاه	۰.۳۸۵	۰.۳۱۹۴	۰.۳۳۲۸	۰.۳۳۳۳	۰.۲۹۳۳	۰.۳۴۲۶	۰.۳۲۷۱	۰.۳۰۴	۰.۲۸۷	۰.۳۱۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۴۴۱	۰.۳۷۰۱	۰.۳۰۳۹	۰.۳۳۳۵	۰.۲۵۹۵	۰.۲۹۱۱	۰.۲۷۱۱	۰.۲۶	۰.۲۵۴	۰.۳۰۶
گلستان	۰.۴۲۲	۰.۴۲۰۲	۰.۳۶۲۹	۰.۳۹۴۹	۰.۳۵۵۹	۰.۳۶۸۵	۰.۳۸۱۵	۰.۳۷۲	۰.۳۶۹	۰.۳۸۵
گیلان	۰.۳۷۷	۰.۳۵۰۳	۰.۳۶۵۷	۰.۳۳۴۴	۰.۳۰۳۲	۰.۳۵۵۱	۰.۳۳۶۸	۰.۲۹۹	۰.۳۲۱	۰.۳۴۸
لرستان	۰.۳۵۴	۰.۲۵۶۴	۰.۲۹۴۷	۰.۳۰۷۶	۰.۳۰۶۰	۰.۲۶۰۲	۰.۳۵۶۲	۰.۳۱	۰.۲۹۸	۰.۲۵
مازندران	۰.۳۵۵	۰.۳۲۸۶	۰.۳۱۸۳	۰.۲۹۳۵	۰.۲۴۵۹	۰.۳۶۹۱	۰.۳۴۵۲	۰.۲۹۴	۰.۲۷۶	۰.۳۱۷
مرکزی	۰.۴۰۵	۰.۴۳۳۲	۰.۴۱۴۴	۰.۳۹۸۱	۰.۴۲۵۸	۰.۳۸۱۷	۰.۳۸۹۲	۰.۳۶۹	۰.۳۵	۰.۳۵۶
هرمزگان	۰.۳۷	۰.۳۶۳۱	۰.۴۲۹۹	۰.۳۷۹۹	۰.۳۳۷۴	۰.۳۲۳۵	۰.۳۱۷۷	۰.۳۱۴	۰.۳۵۲	۰.۳۲۱
همدان	۰.۴۱۴	۰.۴۰۲۱	۰.۳۶۶۰	۰.۳۵۵۹	۰.۳۲۶۱	۰.۳۵۱۱	۰.۳۶۶۶	۰.۳۷۱	۰.۳۲۹	۰.۳۳۷
یزد	۰.۴۱۲	۰.۴۱۳۵	۰.۴۰۰۸	۰.۴۰۰۹	۰.۳۲۶۱	۰.۴۰۴۳	۰.۳۷۲۱	۰.۳۴۷	۰.۳۲۳	۰.۳۷۵

منبع: محاسبات پژوهش (استان البرز از سال ۱۳۸۹ تشکیل شده است؛ بنابراین شاخص‌های توزیع درآمد از سال ۱۳۹۰ محاسبه شده است)

مقایسه و رتبه‌بندی استان‌ها بر اساس ضریب جینی مناطق روستایی در جدول ۲ ارائه شده است. در جدول پنج استان که بالاترین میزان ضریب جینی مناطق روستایی در کشور را طی سال‌های ۹۴-۱۳۸۵ به خود اختصاص داده‌اند، نشان داده شده است.

جدول (۲) - رتبه‌بندی توزیع نابرابر درآمد در مناطق روستایی استان‌ها

سال رتبه	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
۱	تهران و پویر احمد	مرکزی	هرمزگان	سیستان و بلوچستان	مرکزی	یزد	مرکزی	گلستان	گلستان	گلستان
۲	کرمان	سیستان و بلوچستان	سیستان و بلوچستان	یزد	سیستان و بلوچستان	مرکزی	گلستان	همدان	کرمان	یزد
۳	گلستان	کرمان	مرکزی	مرکزی	خراسوی	مازندران	یزد	قم	قم	سیستان و بلوچستان
۴	همدان	گلستان	یزد	هرمزگان	گلستان	گلستان	قم	مرکزی	هرمزگان	کرمان
۵	یزد	یزد	خراسوی	خراسوی	خراسوی	قزوین	فارس	خراسوی	مرکزی	مرکزی

منبع: محاسبات پژوهش

بررسی جدول شماره ۳ نشان می‌دهد که شاخص تایل در مناطق روستایی کشور از سال ۱۳۸۶ تا سال ۱۳۸۹ روندی افزایشی داشته و در سال ۱۳۹۰ کاهش یافته و مجدداً از سال ۱۳۹۱ روندی افزایشی را طی نموده است؛ بنابراین به استثنای سال ۱۳۹۰ در مناطق روستایی کشور وضعیت درآمد نامناسب‌تر شده است.

جدول (۳) - شاخص تایل مناطق روستایی به تفکیک استان‌های کشور در فاصله سال‌های ۹۴-۱۳۸۵

سال	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
کشور	۰.۳۵۶	۰.۳۸۳	۰.۳۶۹	۰.۳۷۸	۰.۳۹۴	۰.۲۵۶	۰.۲۵۹	۰.۲۶۵	۰.۲۸۵	۰.۳۳
آذربایجان شرقی	۰.۳۲۴	۰.۳۶۹	۰.۴۷	۰.۳۸۴	۰.۳۹۷	۰.۲۵	۰.۲۵۱	۰.۲۷۵	۰.۳۱۷	۰.۳۵۳
آذربایجان غربی	۰.۳۳۹	۰.۳۹۸	۰.۴	۰.۳۸۹	۰.۴۲۶	۰.۲۶۲	۰.۲۶۱	۰.۲۸۲	۰.۲۶۱	۰.۲۹۴
اردبیل	۰.۳۴۳	۰.۳۹۹	۰.۳۹	۰.۳۷۸	۰.۴۵۵	۰.۲۳۷	۰.۲۶۵	۰.۲۷۵	۰.۲۵۶	۰.۲۷۱
اصفهان	۰.۳۵۷	۰.۴۱۸	۰.۳۸	۰.۳۹۵	۰.۴۰۱	۰.۲۶۲	۰.۲۸	۰.۲۷۶	۰.۲۶۶	۰.۳۲
البرز	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ایلام	۰.۳۳۹	۰.۳۱۸	۰.۳۴	۰.۳۶۱	۰.۳۶۲	۰.۲۴۳	۰.۲۱۷	۰.۲۴۶	۰.۲۵۱	۰.۲۵۸
بوشهر	۰.۳۵۳	۰.۳۳۷	۰.۳۷۶	۰.۳۴۶	۰.۳۴۸	۰.۲۵۹	۰.۲۶۱	۰.۲۵	۰.۲۵۳	۰.۲۹۹
تهران	۰.۳۷۴	۰.۳۸۶	۰.۳۶	۰.۳۵۰	۰.۳۴۹	۰.۲۳۶	۰.۲۹	۰.۲۸۵	۰.۲۲۶	۰.۳۱۲
چهارمحال و بختیاری	۰.۳۴	۰.۲۹۹	۰.۳	۰.۳۶۰	۰.۳۶۰	۰.۲۴۷	۰.۲۷	۰.۲۴۶	۰.۲۷۶	۰.۳۳
خراسان جنوبی	۰.۲۸	۰.۳۰۵	۰.۳۱	۰.۳۶۴	۰.۲۹۶	۰.۲۱۶	۰.۲۳۶	۰.۲۱۵	۰.۲۲۴	۰.۲۸۹
خراسان رضوی	۰.۳۷۴	۰.۳۳۱	۰.۳۶	۰.۳۱۹	۰.۳۶۸	۰.۲۵۵	۰.۲۳۷	۰.۲۵۶	۰.۲۵۷	۰.۳۳۵
خراسان شمالی	۰.۳۲۶	۰.۳۱۳	۰.۳۳	۰.۳۵۱	۰.۳۵۹	۰.۲۲۱	۰.۲۴۱	۰.۲۵۹	۰.۲۴۶	۰.۲۹۲
خوزستان	۰.۳۹۱	۰.۳۱۶	۰.۳۳	۰.۴۲۸	۰.۴۰۹	۰.۲۵۲	۰.۲۶۸	۰.۲۵۵	۰.۲۷۸	۰.۳۱۵
زنجان	۰.۳۸۳	۰.۴۱۱	۰.۳۳	۰.۳۴۲	۰.۳۸۴	۰.۲۴۵	۰.۲۶۲	۰.۲۵۶	۰.۲۵۸	۰.۲۷۰
سمنان	۰.۳۵۱	۰.۳۰۷	۰.۳۴	۰.۳۳۳	۰.۳۸۷	۰.۲۴۷	۰.۲۳	۰.۲۳۳	۰.۲۵۷	۰.۳۲۱
سیستان و بلوچستان	۰.۳۰۷	۰.۳۴۵	۰.۳۲	۰.۳۳۷	۰.۳۷۵	۰.۲۸۸	۰.۲۹۴	۰.۲۶۹	۰.۲۴۶	۰.۳۲۵
فارس	۰.۳۵۱	۰.۳۶۶	۰.۳۷	۰.۴۰۷	۰.۴۷	۰.۲۶۹	۰.۲۷۹	۰.۲۷۱	۰.۲۷۲	۰.۳۵۲
قزوین	۰.۳۵۱	۰.۳۹۳	۰.۴۰	۰.۳۸۱	۰.۳۷۹	۰.۲۵۸	۰.۲۷۴	۰.۲۹۸	۰.۲۹۸	۰.۳۲۹
قم	۰.۳۵۵	۰.۳۳۷	۰.۳۵	۰.۳۴۹	۰.۳۸۴	۰.۲۴۵	۰.۲۴۶	۰.۲۶	۰.۲۷۶	۰.۳۱۳
کردستان	۰.۳۱۹	۰.۲۹۷	۰.۳	۰.۳۶	۰.۳۵۵	۰.۲۲۸	۰.۲۳۹	۰.۲۴۶	۰.۲۴۶	۰.۲۷۸
کرمان	۰.۳۴۹	۰.۴۳	۰.۳۴	۰.۳۴۶	۰.۳۶۰	۰.۲۵۱	۰.۲۲۷	۰.۲۴۲	۰.۲۵	۰.۲۸۳
کرمانشاه	۰.۳۸۴	۰.۳۲۷	۰.۳۵	۰.۳۶۷	۰.۳۸۸	۰.۲۵۹	۰.۲۵۴	۰.۲۶۶	۰.۲۶۴	۰.۲۷۴
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۳۶۴	۰.۳۴۷	۰.۳	۰.۳۱	۰.۳۴۴	۰.۲۳۵	۰.۲۱۹	۰.۲۵۳	۰.۲۵۳	۰.۲۸
گلستان	۰.۳۷۴	۰.۳۸۳	۰.۳۲	۰.۳۷۵	۰.۳۷۷	۰.۲۵۳	۰.۲۷۵	۰.۲۸۱	۰.۲۷۶	۰.۲۸۹
گیلان	۰.۳۶۱	۰.۳۴۳	۰.۳۷۰	۰.۳۷۸	۰.۳۸۷	۰.۲۵۶	۰.۲۴۵	۰.۲۴۱	۰.۲۷۲	۰.۳۱۳
لرستان	۰.۳۳۵	۰.۳۰۵	۰.۳۳۳	۰.۳۵۲	۰.۳۶۲	۰.۲۵۲	۰.۲۵۴	۰.۲۵۴	۰.۲۵۸	۰.۳۳۲
مازندران	۰.۳۸۹	۰.۳۸۵	۰.۳۸	۰.۳۷۱	۰.۴۳۲	۰.۳۴۴	۰.۳۶۹	۰.۲۷۴	۰.۲۷۲	۰.۲۸۵
مرکزی	۰.۳۳۵	۰.۳۶۱	۰.۳۴	۰.۳۴۳	۰.۴۵۱	۰.۲۵۷	۰.۲۶۶	۰.۲۸۱	۰.۲۷۱	۰.۳۱۶
هرمزگان	۰.۳۸۵	۰.۳۷۴	۰.۳۹	۰.۳۸۱	۰.۳۳۱	۰.۲۳۳	۰.۲۴۳	۰.۲۴۴	۰.۲۹۲	۰.۳۱۳
همدان	۰.۳۴۵	۰.۳۵۶	۰.۳۲	۰.۳۶۴	۰.۳۶۳	۰.۲۸۳	۰.۲۶۴	۰.۲۶۱	۰.۲۶۸	۰.۳۵۱
یزد	۰.۳۴۴	۰.۳۷۸	۰.۳۸	۰.۳۸۶	۰.۴۰۳	۰.۲۵۹	۰.۲۶۶	۰.۲۷۴	۰.۳۰۱	۰.۳

منبع: محاسبات پژوهش

کمترین میزان شاخص تایل در طی سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۴، مربوط به سال ۱۳۹۰ با مقدار (۰.۲۵۶) و بعد از آن سال ۱۳۹۱ با مقدار (۰.۲۵۹) است. بالاترین مقدار نیز، در سال ۱۳۸۹ با مقدار (۰.۳۹۴) و بعد از آن در سال ۱۳۸۶ با مقدار (۰.۳۸۳) می‌باشد.

در بررسی نابرابری توزیع درآمد بین استان‌ها، بالاترین مقدار شاخص تایل (بالاترین میزان نابرابری توزیع درآمد) در سال‌های مورد بررسی به ترتیب به استان‌های خوزستان (۰.۳۹۱)، کرمان (۰.۴۳۰)، آذربایجان غربی (۰.۴۷۰)، خوزستان (۰.۴۲۸)، فارس (۰.۴۷۰)، مازندران (۰.۳۴۴)، سیستان و بلوچستان (۰.۳۹۴)، همدان (۰.۳۱۰)، آذربایجان شرقی (۰.۳۱۷) و البرز (۰.۴۲۳) اختصاص یافته است.

نتایج حاصل از محاسبه شاخص هوور در جدول ۴ ارائه شده است. شاخص مزبور از مقدار ۰/۲۹۸ در سال ۱۳۸۵ به ۰/۲۴۴ در ۱۳۹۴ کاهش یافته است. این شاخص تا سال ۱۳۸۹ روند نوسانی و از سال ۱۳۹۰ به بعد روندی کاهشی را سپری کرده است.

بالاترین میزان شاخص هوور در طی سال‌های مورد بررسی در سال ۱۳۸۶ (۰/۲۹۹) و پایین‌ترین مقدار مربوط به سال ۱۳۹۴ (۰/۲۴۴) است.

بر اساس شاخص هوور، استان‌های کهگیلویه و بویراحمد (۰.۳۲۶)، گلستان (۰.۳۲۳)، هرمزگان (۰.۲۹۹)، یزد (۰.۳۱۲)، مرکزی (۰.۳۶۴)، مازندران (۰.۳۲۷)، فارس (۰.۳۰)، مرکزی (۰.۲۸۱)، یزد (۰.۲۸۱)، سیستان و بلوچستان (۰.۲۹۸)، به ترتیب رتبه نخست در نابرابری توزیع درآمد را از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۴ به خود اختصاص داده‌اند.

جدول (۴) - شاخص هوور در مناطق روستایی کشور در فاصله سال‌های ۹۶-۱۳۸۵

سال	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	استان
کشور	۰.۲۹۸	۰.۲۹۹	۰.۲۸۹	۰.۲۹۸	۰.۲۹	۰.۲۵۶	۰.۲۵۵	۰.۲۵۲	۰.۲۵۵	۰.۲۴۴	
آذربایجان شرقی	۰.۲۸۱	۰.۲۸۲	۰.۲۹۹	۰.۲۷۶	۰.۲۶۶	۰.۲۴۵	۰.۲۰۹	۰.۲۴۲	۰.۲۶۳	۰.۲۵۲	
آذربایجان غربی	۰.۲۵۵	۰.۲۸۹	۰.۲۶۹	۰.۲۴۷	۰.۲۳۱	۰.۲۵۴	۰.۲۵۹	۰.۲۴۱	۰.۲۱۷	۰.۲۰۷	
ازبیل	۰.۲۸	۰.۲۹۱	۰.۲۷۴	۰.۲۵۸	۰.۲۳۳	۰.۲۳۲	۰.۲۴۵	۰.۲۲۳	۰.۲۲۱	۰.۲۴۵	
اصفهان	۰.۲۸۸	۰.۳۱۲	۰.۲۷۳	۰.۲۹۲	۰.۲۴۸	۰.۲۶۱	۰.۲۷۸	۰.۲۶۹	۰.۲۵۵	۰.۲۱۶	
البرز						۰.۱۸۵	۰.۱۹۱	۰.۱۵۷	۰.۱۶۸	۰.۲۵۲	
ایلام	۰.۲۴۶	۰.۲۱۶	۰.۲۴۲	۰.۲۳	۰.۲۲۳	۰.۲۳۹	۰.۱۶۳	۰.۲۱۲	۰.۲۱۸	۰.۲۴۲	
بوشهر	۰.۲۵۱	۰.۲۳۵	۰.۲۲۴	۰.۲۲۸	۰.۲۳۹	۰.۲۵۷	۰.۲۰۳	۰.۱۸۲	۰.۱۸	۰.۲۱۲	
تهران	۰.۲۶۶	۰.۲۷۸	۰.۲۴	۰.۲۵۴	۰.۲۲۲	۰.۲۰۱	۰.۱۸۹	۰.۲۱۶	۰.۱۸۱	۰.۱۹۹	

سال	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
چهارمحال و بختیاری	۰.۲۲	۰.۲۲۵	۰.۱۹۲	۰.۲۴۶	۰.۲۲۳	۰.۲۲۸	۰.۲۳۹	۰.۲۰۶	۰.۲۲۳	۰.۲۴۵
خراسان جنوبی	۰.۲۷۶	۰.۲۷۴	۰.۲۵۹	۰.۲۵۵	۰.۲۴۶	۰.۲۳۷	۰.۲۳۶	۰.۱۸۸	۰.۲۱۶	۰.۲۱۶
خراسان رضوی	۰.۳۰۴	۰.۲۹۸	۰.۲۸۱	۰.۲۷۲	۰.۲۹۸	۰.۲۴۷	۰.۲۴۹	۰.۲۲۹	۰.۲۳۷	۰.۲۵۲
خراسان شمالی	۰.۲۸۳	۰.۲۸۱	۰.۲۷۷	۰.۲۷۲	۰.۲۷۲	۰.۲۳	۰.۲۵۲	۰.۲۶۲	۰.۲۶۱	۰.۲۴۲
خوزستان	۰.۲۴	۰.۲۲۹	۰.۲۲۸	۰.۲۷۱	۰.۲۱۳	۰.۲۲۸	۰.۲۳۲	۰.۲۰۳	۰.۲۰۷	۰.۲۱۲
زنجان	۰.۲۶۲	۰.۲۹۸	۰.۲۲۲	۰.۲۰۳	۰.۱۹	۰.۲۰۳	۰.۲۴۲	۰.۲۲۳	۰.۲۲۶	۰.۲۰۹
سمنان	۰.۲۴۴	۰.۲۳۳	۰.۲۷۴	۰.۲۷۱	۰.۲۵۴	۰.۲۲	۰.۲۳۲	۰.۲۲	۰.۲۴۹	۰.۲۱۹
سیستان و بلوچستان	۰.۲۷	۰.۳۱۴	۰.۳۰۸	۰.۲۹۴	۰.۲۹۹	۰.۲۵۷	۰.۲۴۵	۰.۲۳۹	۰.۲۴	۰.۲۹۸
فارس	۰.۲۸۵	۰.۲۹۱	۰.۲۷۶	۰.۲۷۴	۰.۲۴۸	۰.۲۶۴۳	۰.۳۰	۰.۲۵۷	۰.۲۶۴	۰.۲۳۸
قزوین	۰.۲۷۸	۰.۲۸۳	۰.۲۹۹	۰.۲۷۷	۰.۲۳۳	۰.۲۶۴	۰.۲۶۷	۰.۲۷۳	۰.۲۵۴	۰.۲۵۳
قم	۰.۲۸۹	۰.۲۷۷	۰.۲۸۴	۰.۲۸۴	۰.۲۹۱	۰.۲۳۶	۰.۲۷	۰.۲۷۱	۰.۲۷۷	۰.۲۲۷
کردستان	۰.۲۴۶	۰.۲۱۱	۰.۲۱۳	۰.۲۵۳	۰.۲۴۱	۰.۲۲۵	۰.۲۳۵	۰.۲۲۶	۰.۲۳۶	۰.۱۹۹
کرمان	۰.۳۲۲	۰.۳۱۷	۰.۲۸۴	۰.۲۶۹	۰.۲۷۶	۰.۲۱۹	۰.۲۰۷	۰.۲۰۹	۰.۲۷	۰.۲۷
کرمانشاه	۰.۲۸۸	۰.۲۴۲	۰.۲۷۴	۰.۲۷۶	۰.۲۶۸	۰.۲۴۷	۰.۲۴۲	۰.۲۳۶	۰.۲۲۹	۰.۲۲۴
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۳۲۶	۰.۲۸۵	۰.۲۱۶	۰.۲۵۸	۰.۲۲۵	۰.۲۰۹	۰.۱۹۶	۰.۱۹۹	۰.۲۰۵	۰.۲۱۴
گلستان	۰.۳۱۳	۰.۳۲۳	۰.۲۶	۰.۳۱	۰.۲۹۵	۰.۲۷	۰.۲۸۳	۰.۲۷۵	۰.۲۶۶	۰.۲۸۱
گیلان	۰.۲۸۵	۰.۲۷۲	۰.۲۹۶	۰.۲۹۱	۰.۲۶۹	۰.۲۵۹	۰.۲۴۵	۰.۲۲۵	۰.۲۵۵	۰.۲۴۷
لرستان	۰.۲۶۳	۰.۱۸۳	۰.۲۲۲	۰.۲۶۱	۰.۲۴۵	۰.۱۷۸	۰.۲۵۹	۰.۲۱۸	۰.۲۲۲	۰.۱۸۱
مازندران	۰.۲۹۵	۰.۲۹۱	۰.۲۸	۰.۲۶۱	۰.۲۳۲	۰.۳۳۷	۰.۲۵۸	۰.۲۳۹	۰.۲۳۶	۰.۲۲۸
مرکزی	۰.۲۹۴	۰.۳۱۷	۰.۳۱۱	۰.۳۰۴	۰.۳۶۴	۰.۲۸۳	۰.۲۹۳	۰.۲۸۱	۰.۲۷۳	۰.۲۵۴
هرمزگان	۰.۲۹۲	۰.۲۹۹	۰.۳۳۱	۰.۲۹۸	۰.۲۶	۰.۲۳۳	۰.۲۲۴	۰.۲۲۹	۰.۲۶۸	۰.۲۲۹
همدان	۰.۳۰۵	۰.۲۹۳	۰.۲۴۵	۰.۲۷۹	۰.۲۶۸	۰.۲۴۷	۰.۲۷۱	۰.۲۶۳	۰.۲۳۹	۰.۲۴۲
یزد	۰.۳۰۹	۰.۳۰۶	۰.۳۱۳	۰.۳۱۲	۰.۳۱۹	۰.۲۹	۰.۲۷۵	۰.۲۶	۰.۲۸۱	۰.۲۶۹

منبع: محاسبات پژوهش

پایین‌ترین میزان شاخص (کمترین میزان نابرابری) در استان‌های چهارمحال و بختیاری (۰.۲۲)، البرز (۰.۱۸۳)، کهگیلویه و بویراحمد (۰.۲۱۶)، زنجان (۰.۲۰۳)، زنجان (۰.۱۹)، البرز (۰.۱۸۵)، ایلام (۰.۱۶۳)، البرز (۰.۱۵۷)، البرز (۰.۱۶۸) و لرستان (۰.۱۸۱) به ترتیب از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۴ مشاهده می‌شود.

جدول ۵. شاخص اتکینسون با ضریب ۰/۱ برای مناطق روستایی کشور در فاصله سال های ۹۴-۱۳۸۵

سال	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
استان										
کشور	۰۰۳۵	۰۰۳۶	۰۰۳۶	۰۰۳۷	۰۰۳۸	۰۰۴۵	۰۰۲۶	۰۰۲۶	۰۰۲۷	۰۰۳
آذربایجان شرقی	۰۰۲۲	۰۰۲۴	۰۰۴۶	۰۰۲۷	۰۰۳۹	۰۰۲۵	۰۰۲۵	۰۰۲۷	۰۰۳	۰۰۳۳
آذربایجان غربی	۰۰۳۳	۰۰۳۹	۰۰۳۹	۰۰۴۵	۰۰۳۸	۰۰۲۶	۰۰۲۶	۰۰۲۸	۰۰۲۶	۰۰۲۹
اردبیل	۰۰۲۴	۰۰۳۹	۰۰۳۸	۰۰۳۷	۰۰۴۱	۰۰۲۳	۰۰۲۶	۰۰۲۷	۰۰۲۵	۰۰۲۷
اصفهان	۰۰۳۵	۰۰۴۱	۰۰۳۸	۰۰۳۸	۰۰۳۹	۰۰۲۶	۰۰۲۸	۰۰۲۷	۰۰۲۶	۰۰۳۲
البرز	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰۰۲۳	۰۰۲۲	۰۰۲۳	۰۰۴۱
ایلام	۰۰۳۳	۰۰۳۱	۰۰۳۳	۰۰۳۵	۰۰۳۵	۰۰۲۴	۰۰۲۱	۰۰۲۴	۰۰۲۵	۰۰۲۵
بوشهر	۰۰۳۵	۰۰۳۳	۰۰۳۷	۰۰۳۴	۰۰۳۴	۰۰۲۵	۰۰۲۶	۰۰۲۵	۰۰۲۵	۰۰۲۹
تهران	۰۰۲۷	۰۰۳۸	۰۰۳۵	۰۰۳۴	۰۰۳۴	۰۰۲۳	۰۰۲۳	۰۰۲۸	۰۰۲۲	۰۰۳۱
چهارمحال و بختیاری	۰۰۳	۰۰۲۹	۰۰۳	۰۰۴۱	۰۰۳۵	۰۰۲۴	۰۰۲۷	۰۰۲۴	۰۰۲۷	۰۰۳۲
خراسان جنوبی	۰۰۲۸	۰۰۳	۰۰۳۱	۰۰۳۵	۰۰۲۹	۰۰۲۱	۰۰۲۳	۰۰۲۱	۰۰۲۲	۰۰۲۹
خراسان رضوی	۰۰۲۷	۰۰۳۲	۰۰۳۵	۰۰۳۱	۰۰۳۶	۰۰۲۵	۰۰۲۳	۰۰۲۵	۰۰۲۵	۰۰۳۳
خراسان شمالی	۰۰۲۲	۰۰۳۱	۰۰۳۳	۰۰۳۴	۰۰۳۵	۰۰۲۲	۰۰۲۴	۰۰۲۶	۰۰۲۴	۰۰۲۹
خوزستان	۰۰۳۵	۰۰۳۱	۰۰۳۲	۰۰۴۲	۰۰۳۷	۰۰۲۵	۰۰۲۶	۰۰۲۵	۰۰۲۸	۰۰۳۱
زنجان	۰۰۳۴	۰۰۴۱	۰۰۳۲	۰۰۳	۰۰۳۸	۰۰۲۴	۰۰۲۶	۰۰۲۵	۰۰۲۵	۰۰۲۷
سمنان	۰۰۳۱	۰۰۳	۰۰۳۳	۰۰۳۳	۰۰۳۴	۰۰۲۴	۰۰۲۳	۰۰۲۳	۰۰۲۵	۰۰۳۲
سیستان و بلوچستان	۰۰۳	۰۰۳۴	۰۰۳۲	۰۰۳۳	۰۰۳۷	۰۰۲۶	۰۰۲۷	۰۰۲۴	۰۰۲۴	۰۰۳۲
فارس	۰۰۲۴	۰۰۳۶	۰۰۳۷	۰۰۴	۰۰۴۶	۰۰۲۷	۰۰۲۷	۰۰۲۷	۰۰۲۷	۰۰۳۵
قزوین	۰۰۳۴	۰۰۳۸	۰۰۴	۰۰۳۷	۰۰۳۷	۰۰۲۵	۰۰۲۷	۰۰۲۹	۰۰۲۶	۰۰۲۹
قم	۰۰۳۵	۰۰۳۲	۰۰۳۴	۰۰۳۴	۰۰۳۷	۰۰۲۴	۰۰۲۴	۰۰۲۶	۰۰۲۷	۰۰۳۱
کردستان	۰۰۳۱	۰۰۲۹	۰۰۲۹	۰۰۳۵	۰۰۳۵	۰۰۲۲	۰۰۲۴	۰۰۲۴	۰۰۲۴	۰۰۲۷
کرمان	۰۰۳۴	۰۰۴۳	۰۰۳۴	۰۰۳۴	۰۰۳۵	۰۰۲۵	۰۰۲۲	۰۰۲۴	۰۰۲۵	۰۰۲۸
کرمانشاه	۰۰۳۴	۰۰۳۲	۰۰۳۴	۰۰۳۶	۰۰۳۸	۰۰۲۶	۰۰۲۵	۰۰۲۶	۰۰۲۶	۰۰۲۷
کهگیلویه و بویراحمد	۰۰۳۶	۰۰۳۴	۰۰۲۹	۰۰۳	۰۰۳۴	۰۰۲۳	۰۰۲۲	۰۰۲۵	۰۰۲۵	۰۰۲۸
گلستان	۰۰۲۷	۰۰۳۷	۰۰۳۲	۰۰۳۷	۰۰۳۷	۰۰۲۵	۰۰۲۷	۰۰۲۸	۰۰۲۷	۰۰۲۹
گیلان	۰۰۳۵	۰۰۳۴	۰۰۳۷	۰۰۳۷	۰۰۳۸	۰۰۲۵	۰۰۲۴	۰۰۲۴	۰۰۲۷	۰۰۳۱
لرستان	۰۰۳۳	۰۰۳۰	۰۰۳۳	۰۰۳۴	۰۰۳۲	۰۰۲۵	۰۰۲۵	۰۰۲۵	۰۰۲۶	۰۰۳۳
مازندران	۰۰۳۸	۰۰۳۰	۰۰۳۷	۰۰۳۶	۰۰۴۲	۰۰۳۴	۰۰۲۷	۰۰۲۷	۰۰۲۷	۰۰۲۸
مرکزی	۰۰۳۳	۰۰۳۵	۰۰۳۴	۰۰۳۳	۰۰۴۴	۰۰۲۵	۰۰۲۶	۰۰۲۸	۰۰۲۷	۰۰۳۱
هرمزگان	۰۰۳۸	۰۰۳۶	۰۰۳۹	۰۰۳۷	۰۰۳۲	۰۰۲۳	۰۰۲۴	۰۰۲۴	۰۰۲۹	۰۰۳۱
همدان	۰۰۳۴	۰۰۳۵	۰۰۳۲	۰۰۳۵	۰۰۳۵	۰۰۲۸	۰۰۲۶	۰۰۳	۰۰۲۶	۰۰۳۵
یزد	۰۰۳۴	۰۰۳۷	۰۰۳۷	۰۰۳۸	۰۰۳۹	۰۰۲۶	۰۰۲۶	۰۰۲۷	۰۰۳	۰۰۳

منبع: محاسبات پژوهش

اختصاص ضریب (۰.۱) به پارامتر ϵ ، سبب می‌شود که شاخص اتکینسون با حساسیت بالاتر نسبت به توزیع درآمد در طبقات پایین درآمدی محاسبه شود. نتایج محاسبات در جدول (۶) آمده است. بر اساس جدول ۶ نابرابری توزیع درآمد مناطق روستایی کشور طی سال‌های ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۸۹ روندی فزاینده داشته و از سال ۱۳۹۰ روندی کاهشی به خود گرفته است. بهترین وضعیت توزیع درآمد در سال ۱۳۹۰ (۰/۲۵) و بدترین وضعیت توزیع درآمد در سال ۱۳۸۹ (۰/۳۸) بوده است.

جدول (۶) - شاخص اتکینسون با ضریب ۰/۵ برای مناطق روستایی کشور در فاصله سال‌های ۹۴-۱۳۸۵

سال	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
کشور	۰.۱۶۸	۰.۱۷۱	۰.۱۷۲	۰.۱۷۵	۰.۱۸۲	۰.۱۳۱	۰.۱۳۳	۰.۱۳۴	۰.۱۳۶	۰.۱۴۹
آذربایجان شرقی	۰.۱۵۷	۰.۱۶۶	۰.۲۲۹	۰.۱۷۹	۰.۱۸۴	۰.۱۲۹	۰.۱۳	۰.۱۳۸	۰.۱۵	۰.۱۶۳
آذربایجان غربی	۰.۱۶۲	۰.۱۸۵	۰.۱۸۷	۰.۱۷۷	۰.۱۹۲	۰.۱۳۳	۰.۱۳۵	۰.۱۴۲	۰.۱۳۴	۰.۱۴۸
اردبیل	۰.۱۶۲	۰.۱۸۷	۰.۱۸۱	۰.۱۷۴	۰.۱۹۲	۰.۱۲۲	۰.۱۲۲	۰.۱۲۸	۰.۱۲۸	۰.۱۳۸
اصفهان	۰.۱۶۸	۰.۱۹۱	۰.۱۷۹	۰.۱۸۱	۰.۱۸۴	۰.۱۳۴	۰.۱۴۲	۰.۱۳۹	۰.۱۳۵	۰.۱۵۷
البرز	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۱۱۸	۰.۱۱۷	۰.۱۱۹	۰.۱۹۶
ایلام	۰.۱۶۱	۰.۱۵۳	۰.۱۵۷	۰.۱۶۸	۰.۱۷۰	۰.۱۲۲	۰.۱۱۴	۰.۱۲۲	۰.۱۲۸	۰.۱۳۱
بوشهر	۰.۱۷	۰.۱۶۱	۰.۱۷۷	۰.۱۶۲	۰.۱۶۲	۰.۱۳	۰.۱۳	۰.۱۳۱	۰.۱۲۷	۰.۱۴۷
تهران	۰.۱۸۲	۰.۱۷۹	۰.۱۶۹	۰.۱۶۳	۰.۱۶۵	۰.۱۲۲	۰.۱۱۶	۰.۱۴۵	۰.۱۱۳	۰.۱۵۱
چهارمحال و بختیاری	۰.۱۴۵	۰.۱۴۴	۰.۱۴۵	۰.۱۷۱	۰.۱۶۹	۰.۱۲۷	۰.۱۳۶	۰.۱۲۵	۰.۱۳۷	۰.۱۶
خراسان جنوبی	۰.۱۳۷	۰.۱۴۶	۰.۱۴۹	۰.۱۶۹	۰.۱۴۱	۰.۱۱۳	۰.۱۲۱	۰.۱۱۱	۰.۱۱۴	۰.۱۴۴
خراسان رضوی	۰.۱۷۵	۰.۱۵۷	۰.۱۶۷	۰.۱۵۳	۰.۱۷۱	۰.۱۳۱	۰.۱۲۲	۰.۱۳۰	۰.۱۳۲	۰.۱۶۴
خراسان شمالی	۰.۱۵۶	۰.۱۵	۰.۱۵۷	۰.۱۶۴	۰.۱۶۸	۰.۱۱۵	۰.۱۲۲	۰.۱۳۱	۰.۱۲۵	۰.۱۴۶
خوزستان	۰.۱۶۴	۰.۱۵۲	۰.۱۵۵	۰.۱۹۴	۰.۱۷۶	۰.۱۲۶	۰.۱۳۴	۰.۱۲۸	۰.۱۴۵	۰.۱۵۴
زنجان	۰.۱۷	۰.۲۱۱	۰.۱۵۹	۰.۱۴۶	۰.۱۸	۰.۱۲۶	۰.۱۳۱	۰.۱۳۰	۰.۱۳۱	۰.۱۳۶
سمنان	۰.۱۵	۰.۱۴۷	۰.۱۵۹	۰.۱۵۶	۰.۱۶۴	۰.۱۲۶	۰.۱۱۹	۰.۱۱۹	۰.۱۳	۰.۱۵۷
سیستان و بلوچستان	۰.۱۴۸	۰.۱۶۳	۰.۱۵۵	۰.۱۵۹	۰.۱۷۴	۰.۱۳۴	۰.۱۳۷	۰.۱۲۷	۰.۱۲۸	۰.۱۶
فارس	۰.۱۶۸	۰.۱۷	۰.۱۷۷	۰.۱۸۶	۰.۲۱۱	۰.۱۳۶	۰.۱۳۸	۰.۱۳۶	۰.۱۳۷	۰.۱۷
قزوین	۰.۱۶۴	۰.۱۸۱	۰.۱۸۶	۰.۱۷۶	۰.۱۷۴	۰.۱۳	۰.۱۳۶	۰.۱۴۵	۰.۱۳۱	۰.۱۴۶
قم	۰.۱۶۸	۰.۱۵۵	۰.۱۶۵	۰.۱۶۳	۰.۱۷۵	۰.۱۲۵	۰.۱۲۶	۰.۱۳۳	۰.۲۸	۰.۱۵۳
کردستان	۰.۳۱	۰.۲۹	۰.۲۹	۰.۳۵	۰.۳۵	۰.۲۲	۰.۲۴	۰.۲۴	۰.۲۴	۰.۲۷
کرمان	۰.۱۶۴	۰.۲۱۲	۰.۱۶۲	۰.۱۶۳	۰.۱۶۸	۰.۱۲۸	۰.۱۱۷	۰.۱۲۳	۰.۱۲۷	۰.۱۴۳
کرمانشاه	۰.۱۶۳	۰.۱۵۴	۰.۱۶۴	۰.۱۷	۰.۱۷۸	۰.۱۳۱	۰.۱۳۱	۰.۱۳۱	۰.۱۳۳	۰.۱۳۷
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۱۷	۰.۱۶۱	۰.۱۴۲	۰.۱۴۸	۰.۱۶۱	۰.۱۲	۰.۱۱۳	۰.۱۳	۰.۱۲۷	۰.۱۴۲

سال	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
گلستان	-۰.۱۷۵	-۰.۱۷۶	-۰.۱۵۶	-۰.۱۷۵	-۰.۱۷۶	-۰.۱۲۹	-۰.۱۳۷	-۰.۱۴۱	-۰.۱۳۸	-۰.۱۴۵
گیلان	-۰.۱۷	-۰.۱۶۳	-۰.۱۷۴	-۰.۱۷۴	-۰.۱۷۹	-۰.۱۳۱	-۰.۱۲۵	-۰.۱۲۳	-۰.۱۳۸	-۰.۱۵۴
لرستان	-۰.۱۵۹	-۰.۱۴۵	-۰.۱۵۶	-۰.۱۶۵	-۰.۱۵۷	-۰.۱۳	-۰.۱۲۹	-۰.۱۲۸	-۰.۱۳۱	-۰.۱۶۲
مازندران	-۰.۱۸۲	-۰.۱۷۷	-۰.۱۷۵	-۰.۱۷۱	-۰.۱۹۹	-۰.۱۷۴	-۰.۱۳۸	-۰.۱۳۸	-۰.۱۳۷	-۰.۱۴۴
مرکزی	-۰.۱۶۱	-۰.۱۷۱	-۰.۱۶۳	-۰.۱۶۱	-۰.۲۰۳	-۰.۱۳۱	-۰.۱۳۴	-۰.۴۱	-۰.۱۳۵	-۰.۱۵۶
هرمزگان	-۰.۱۷۹	-۰.۱۷۳	-۰.۱۸۳	-۰.۱۷۶	-۰.۱۵۵	-۰.۱۲	-۰.۱۲۵	-۰.۱۲۵	-۰.۱۴۶	-۰.۱۵۵
همدان	-۰.۱۶۳	-۰.۱۶۸	-۰.۱۵۶	-۰.۱۶۹	-۰.۱۷	-۰.۱۴۲	-۰.۱۳۳	-۰.۱۵۳	-۰.۱۳۵	-۰.۱۶۹
یزد	-۰.۱۶۳	-۰.۱۷۷	-۰.۱۷۸	-۰.۱۷۹	-۰.۱۸۵	-۰.۱۳۳	-۰.۱۳۵	-۰.۱۳۹	-۰.۱۵	-۰.۱۴۹

منبع: محاسبات پژوهش

جدول (۷) - شاخص اتکینسون با ضریب ۰.۹ برای مناطق روستایی کشور در فاصله سال‌های ۹۴-۱۳۸۵

سال	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
کشور	-۰.۲۸۶	-۰.۲۸۷	-۰.۲۸۸	-۰.۲۹۲	-۰.۳۰۲	-۰.۲۳۷	-۰.۲۳۹	-۰.۲۴۱	-۰.۲۴۵	-۰.۲۶۲
آذربایجان شرقی	-۰.۲۷۱	-۰.۲۸۱	-۰.۴	-۰.۲۹۹	-۰.۳۰۸	-۰.۲۳۵	-۰.۲۳۹	-۰.۲۴۸	-۰.۲۶۶	-۰.۲۸۳
آذربایجان غربی	-۰.۲۸۷	-۰.۳۰۹	-۰.۳۱۴	-۰.۲۹۲	-۰.۳۱۲	-۰.۲۳۹	-۰.۲۳۱	-۰.۲۵۵	-۰.۲۴۳	-۰.۲۶۵
اردبیل	-۰.۲۷۵	-۰.۳۱۴	-۰.۳۰۵	-۰.۲۸۸	-۰.۳۱۵	-۰.۲۲۱	-۰.۲۳۳	-۰.۲۴۷	-۰.۲۲۷	-۰.۲۴۷
اصفهان	-۰.۲۸۴	-۰.۳۱۶	-۰.۲۹۷	-۰.۲۹۸	-۰.۳۰۶	-۰.۲۴۳	-۰.۲۵۸	-۰.۲۵	-۰.۲۴۳	-۰.۲۷۶
البرز	-۰.۳۲۹	-۰.۳۳۰	-۰.۳۳۰	-۰.۳۳۰	-۰.۳۳۰	-۰.۳۳۰	-۰.۳۳۰	-۰.۳۳۰	-۰.۳۳۰	-۰.۳۳۰
ایلام	-۰.۲۷۵	-۰.۲۶۲	-۰.۲۶۳	-۰.۲۸۲	-۰.۲۸۵	-۰.۲۱۸	-۰.۲۱	-۰.۲۱۷	-۰.۲۳۲	-۰.۲۳۴
بوشهر	-۰.۲۹۵	-۰.۲۷۵	-۰.۲۹۹	-۰.۲۷۳	-۰.۲۷۰	-۰.۲۳۲	-۰.۲۳۲	-۰.۲۴۵	-۰.۲۳۶	-۰.۲۵۸
تهران	-۰.۳۲	-۰.۲۹۷	-۰.۲۸۳	-۰.۲۷۳	-۰.۲۸	-۰.۲۲۴	-۰.۲۰۸	-۰.۲۶۳	-۰.۲۰۳	-۰.۲۶
چهارمحال و بختیاری	-۰.۲۴۷	-۰.۲۴۶	-۰.۲۴۷	-۰.۲۹۰	-۰.۲۸۳	-۰.۲۳۲	-۰.۲۴۴	-۰.۲۲۷	-۰.۲۴۱	-۰.۲۷۶
خراسان جنوبی	-۰.۲۴	-۰.۲۵	-۰.۲۵۴	-۰.۲۸۲	-۰.۲۴۲	-۰.۲۰۹	-۰.۲۲۱	-۰.۲۰۲	-۰.۲۰۶	-۰.۲۵۵
خراسان رضوی	-۰.۲۹۶	-۰.۲۶۶	-۰.۲۸۲	-۰.۲۶۲	-۰.۲۸۶	-۰.۲۳۸	-۰.۲۲۳	-۰.۲۳۸	-۰.۲۴۱	-۰.۲۸۴
خراسان شمالی	-۰.۲۶۸	-۰.۲۵۹	-۰.۲۶۷	-۰.۲۷۵	-۰.۲۸۱	-۰.۲۱۱	-۰.۲۲	-۰.۲۳۴	-۰.۲۲۵	-۰.۲۵۹
خوزستان	-۰.۲۷۲	-۰.۲۶۳	-۰.۲۶۲	-۰.۳۱۷	-۰.۲۹۸	-۰.۲۲۴	-۰.۲۳۸	-۰.۲۲۸	-۰.۲۶۷	-۰.۲۶۹
زنجان	-۰.۲۹۸	-۰.۳۸۶	-۰.۲۷۳	-۰.۲۴۹	-۰.۳۰۴	-۰.۲۲۹	-۰.۲۳۳	-۰.۲۳۶	-۰.۲۳۶	-۰.۲۴۴
سمنان	-۰.۲۵۶	-۰.۲۵۲	-۰.۲۶۹	-۰.۲۶۲	-۰.۲۷۶	-۰.۲۲۸	-۰.۲۱۹	-۰.۲۱۶	-۰.۲۳۴	-۰.۲۷۴
سیستان و بلوچستان	-۰.۲۵۵	-۰.۲۷۶	-۰.۲۶۴	-۰.۲۷	-۰.۲۹۱	-۰.۲۴۲	-۰.۲۴۵	-۰.۲۳	-۰.۲۳۵	-۰.۲۷۹
فارس	-۰.۲۸۸	-۰.۲۸۴	-۰.۲۹۸	-۰.۳۰۸	-۰.۳۴۳	-۰.۲۴۵	-۰.۲۴۴	-۰.۲۴۳	-۰.۲۴۵	-۰.۲۹۴
قزوین	-۰.۲۷۷	-۰.۳۰۲	-۰.۳۰۶	-۰.۲۹۳	-۰.۲۸۷	-۰.۲۳۳	-۰.۲۴۲	-۰.۲۵۴	-۰.۲۳۴	-۰.۲۵۸
قم	-۰.۲۸۷	-۰.۲۶۳	-۰.۲۷۶	-۰.۲۷۳	-۰.۲۸۹	-۰.۲۲۶	-۰.۲۲۹	-۰.۲۴۲	-۰.۲۴۶	-۰.۲۶۸
کردستان	-۰.۲۶۸	-۰.۲۴۶	-۰.۲۴۸	-۰.۲۸۷	-۰.۲۷۹	-۰.۲۱۳	-۰.۲۲۲	-۰.۲۲۷	-۰.۲۲۹	-۰.۲۵۱
کرمان	-۰.۲۷۷	-۰.۲۷۲	-۰.۲۷۳	-۰.۲۷۶	-۰.۲۸۱	-۰.۲۳۲	-۰.۲۱۳	-۰.۲۲	-۰.۲۲۹	-۰.۲۵۴

سال	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
استان										
کرمانشاه	۰.۲۷۳	۰.۲۵۹	۰.۲۷۵	۰.۲۸۴	۰.۲۹۳	۰.۲۳۷	۰.۲۳۲	۰.۲۴۳	۰.۲۳۸	۰.۲۴۳
کهگیلویه و بویراحمد	۰.۲۸۴	۰.۲۷	۰.۲۴	۰.۲۵۲	۰.۲۶۹	۰.۲۱۶	۰.۲۰۶	۰.۲۳۵	۰.۲۳۶	۰.۲۵۴
گلستان	۰.۲۹۴	۰.۲۹۲	۰.۲۶۸	۰.۲۹۴	۰.۲۹۴	۰.۲۳۳	۰.۲۴۴	۰.۲۵۳	۰.۲۴۶	۰.۲۵۷
گیلان	۰.۲۸۶	۰.۲۷۷	۰.۲۹	۰.۲۹	۰.۲۹۹	۰.۲۳۹	۰.۲۳۶	۰.۲۳۳	۰.۲۴۹	۰.۲۷
لرستان	۰.۲۷۲	۰.۲۴۸	۰.۲۶۲	۰.۲۲۷	۰.۲۶۷	۰.۲۳۹	۰.۲۳۳	۲۳۱	۰.۲۳۵	۰.۲۸۲
مازندران	۰.۳۰۵	۰.۲۹۲	۰.۲۹۱	۰.۲۸۵	۰.۳۳۱	۰.۳۰۹	۰.۲۵	۰.۲۴۸	۰.۲۴۶	۰.۲۵۹
مرکزی	۰.۲۷۷	۰.۲۹۱	۰.۲۷۶	۰.۲۷۱	۰.۳۲۹	۰.۲۳۷	۰.۲۴۱	۰.۲۵۱	۰.۲۴	۰.۲۷۳
هرمزگان	۰.۳۰۱	۰.۲۹۰۲	۰.۳۰۴	۰.۲۹۲	۰.۲۶۱	۰.۲۱۹	۰.۲۲۷	۰.۲۲۸	۰.۲۶	۰.۲۷۴
همدان	۰.۲۷۵	۰.۲۸۶	۰.۲۶۶	۰.۲۸۳	۰.۲۸۷	۰.۲۵۳	۰.۲۳۹	۰.۲۶۸	۰.۲۴۲	۰.۲۹۲
یزد	۰.۲۷۶	۰.۲۹۸	۰.۲۹۶	۰.۳	۰.۳۰۵	۰.۲۴۱	۰.۲۴۵	۰.۲۵۱	۰.۲۶۶	۰.۲۶۲

منبع: محاسبات پژوهش

اختصاص ضریب ۰/۹ به پارامتر E به منزله تأکید بر طبقات بالای درآمدی هنگام محاسبه شاخص اتکینسون است؛ علیرغم اینکه طی دوره مورد بررسی شاخص از (۰/۲۸۲) در سال ۱۳۸۴ به (۰/۲۶۲) در سال ۱۳۹۴ کاهش یافته است، از سال ۱۳۹۰ به بعد روندی فزاینده به خود گرفته است. بالاترین و پایین‌ترین مقدار شاخص به ترتیب مربوط به سال ۱۳۸۹ (۰/۳۰۲) و سال ۱۳۹۰ (۰/۲۳۷) است.

بحث و نتیجه‌گیری

محاسبه و پایش شاخص‌های توزیع درآمد استانی در تدوین برنامه‌ها و سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی منطقه‌ای اهمیت بسزایی دارد. روند کلی شاخص‌های توزیع درآمد مناطق روستایی در استان‌های مختلف نشان دهنده مناسب‌تر شدن وضعیت توزیع درآمد در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال ۱۳۸۵ است. بررسی روند مقایسه‌ای شاخص‌های توزیع درآمد نشان می‌دهد که ضریب جینی در سال ۱۳۸۹، شاخص تایلر در سال ۱۳۹۰، شاخص هوور در سال ۱۳۹۱ و شاخص اتکینسون در سال ۱۳۹۰ کمترین میزان را در مناطق روستایی کشور به خود اختصاص داده‌اند. اعطای یارانه نقدی اگرچه در سال‌های ۹۱-۱۳۸۹ به روایت شاخص‌های مختلف منجر به بهبود وضعیت توزیع درآمد شده است اما به دلیل بروز شرایط تورمی و رکودی در سال‌های بعد نابرابری توزیع درآمد را افزایش داده است؛ بنابراین پرداخت یکسان یارانه به اقشار مختلف جامعه سیاست

بازتوزیع در راستای کاهش فاصله طبقاتی نبوده و به جای تأمین از محل مالیات افراد ثروتمند از محل اعتبارات بانک مرکزی جبران شده است.

بررسی روند تغییرات شاخص اتکینسون به ازای مقادیر متفاوت E ، در طبقات مختلف درآمدی نشان از آن دارد که با افزایش پارامتر E ، مقدار شاخص اتکینسون در همه سال‌های مورد بررسی، افزایش یافته که این نشان از وجود نابرابری بیشتر در طبقات بالای درآمدی دارد. به طور معمول انتظار می‌رود توزیع درآمد در طبقات پایین‌تر بهتر از طبقات میانی و بالای درآمدی باشد که این امر، پس از مقایسه مقادیر شاخص اتکینسون به ازای مقادیر مختلف پارامتر E ، تأیید شده است.

در مجموع می‌توان گفت که اجرای سیاست پرداخت یارانه‌های نقدی از سال ۱۳۸۷، ابتدا تأثیری مثبت بر نابرابری توزیع درآمد گذاشته و موجب کاهش آن گردیده است، اما از سال ۱۳۸۹ به بعد، تأثیر منفی پرداخت یارانه‌های نقدی بر میزان نابرابری توزیع درآمد مشاهده می‌شود. طبق قانون پرداخت یارانه‌های نقدی، ۵۰ درصد درآمد حاصل از آزادسازی قیمت حامل‌های انرژی، جهت حمایت دهک‌های پایین درآمدی باید به آنان تعلق می‌گرفت. ۲۵ درصد درآمد حاصل به بخش تولید و ۲۵ درصد دیگر باید به دولت جهت هزینه بخش‌های عمرانی و زیرساخت‌ها تعلق می‌گرفت؛ اما پرداخت برابر یارانه به همه اقشار جامعه موجب شد تا نه تنها سهمیه ۲۵ درصدی بخش تولید و دولت پرداخت نشود، بلکه باعث ایجاد تورم و کاهش قدرت خرید اقشار کم‌درآمد جامعه گردید و نقش روستاها از واحدهای تولیدکننده به واحدهای مصرف‌کننده تغییر یافت. نتیجه اینکه اثر مثبت یارانه‌ها با گذر زمان به اثری منفی تبدیل شد و نابرابری را افزایش داد. نوسانی بودن شاخص توزیع درآمد در سال‌های مورد بررسی نشان می‌دهد که توسعه متوازن منطقه‌ای در دهه‌های گذشته چندان مورد توجه برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران اقتصادی و اجتماعی نبوده است. همچنین بررسی یافته‌ها در استان‌های مرزی نشان می‌دهد که در طی سال‌های مورد بررسی، استان‌های سیستان و بلوچستان، کرمانشاه، گلستان، خراسان شمالی و کردستان، توزیع نامناسب درآمدی را تجربه نموده‌اند و استان ایلام و خوزستان در بیشتر سال‌ها از توزیع درآمد عادلانه‌تری در مناطق روستایی نسبت به سایر روستاهای مرزی برخوردار بوده‌اند.

منابع

- ابونوری، اسماعیل و ایرجی، فریدرضا (۱۳۸۳)، «مقایسه آماری توزیع درآمد در استان خراسان با کل کشور (۱۳۵۰-۱۳۸۰)»، *فصلنامه برنامه‌ریزی و بودجه*، ۹(۱): ۸۲-۵۹.
- ارسلان بد، محمدرضا (۱۳۸۳)، «تغییرات توزیع درآمد در مناطق روستایی و شهری ایران»، *اقتصاد کشاورزی و توسعه*، ۴۵.
- بختیاری، صادق؛ دائی، بابک؛ رحیمی‌فر، مه‌ری (۱۳۸۲)، *تحلیلی از توزیع درآمد با استفاده از روش پارامتریک*، تهران: انتشارات وزارت امور اقتصاد و دارایی، معاونت امور اقتصادی.
- بیات، مرضیه و حکمتی، محمد (۱۳۹۰)، «اندازه‌گیری نابرابری درآمد در مناطق شهری و روستایی استان همدان»، *اقتصاد مالی و توسعه*، ۴۲-۲۳.
- پژویان، جمشید (۱۳۷۸)، *بررسی فقر و شرایط اقتصادی خانوارهای استان تهران*، سازمان برنامه و بودجه استان تهران.
- تودارو، مایکل و فرجادی، غلامعلی (۱۳۸۴)، *توسعه اقتصادی در جهان سوم*، انتشارات کوهسار.
- حسینی، س. ش. الدین (۱۳۹۴)، «توزیع درآمد در ایران با استفاده از شاخص‌های جینی و اتکینسون در سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲»، *فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی*، ۷۴: ۷۴-۵۵.
- حسینی، مریم و نجفی، سیدعباس (۱۳۸۸)، «توزیع درآمد در مناطق روستایی و شهری ایران ۱۳۸۶-۱۳۶۳»، *مجله تحقیقات اقتصاد کشاورزی*، ۱۴۷-۱۶۵.
- راغفر، حسین؛ خوشدست، فریبا؛ یزدان‌پناه، محدثه (۱۳۹۰)، «اندازه‌گیری نابرابری درآمد در ایران از ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۹»، *فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی*، ۱۲(۴۵): ۳۰۵-۲۷۵.
- رحمانی، تیمور؛ پوررحیم، پروین؛ دهقان منشادی، محمد (۱۳۹۰)، «بررسی رابطه بی‌ثباتی سیاست‌های اقتصاد کلان و توزیع درآمد در کشورهای در حال توسعه»، *فصلنامه علمی پژوهشی سیاست-گذاری اقتصادی*، ۴(۸): ۲۰۱-۱۸۱.
- رفعت، بتول و جزای‌زاده، الهه (۱۳۹۵)، «بررسی اثر توسعه مالی استانی بر توزیع درآمد استانی در ایران»، *فصلنامه علمی پژوهشی پژوهش‌های اقتصادی (رشد و توسعه پایدار)*، ۱۶(۳): ۴۶-۲۹.
- زنده‌دل، احمد (۱۳۹۱)، «استفاده از آنتروپی تعمیم یافته در برآورد نابرابری در توزیع درآمد خانوار شهری و تجزیه آن به استان‌های کشور»، *سومین کنفرانس ریاضات مالی و کاربردها*.
- عادل‌زاده، رسول (۱۳۸۶)، «بررسی روند شاخص‌های توزیع درآمد در استان‌های کشور به تفکیک مناطق شهری و روستایی طی دوره ۱۳۸۴-۱۳۵۰»، پژوهشکده آمار.
- شفیع، سعید (۱۳۸۷)، *بررسی تأثیر سیاست‌های پولی و مالی بر توزیع درآمد در ایران*، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.
- صمدی، مسعود (۱۳۷۱)، *بررسی تأثیر تورم توزیع درآمد در ایران*، دانشگاه اصفهان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.

- فرهاد، خداداد کاشی؛ حیدری، خلیل (۱۳۸۷)، «بررسی توزیع درآمد در ایران کاربرد شاخص تایل، اتکینسون و ضریب جینی»، **فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی**، ۱۷۹-۱۵۱.
- فطرس، محمدحسن؛ شهبازی، فاطمه (۱۳۹۳)، «بررسی تحرک درآمدی در ایران طی سال های پیش و پس از اجرای قانون هدفمندی یارانه های نقدی ۱۳۹۲-۱۳۶۳»، **فصلنامه مطالعات اقتصادی کاربردی ایران**، ۲۰۱: ۱۲-۱۸۳.
- نژادعبدالله، معصومه؛ محتشمی برزادران، غلامرضا؛ یعقوبی اول ریایی، مهدی (۱۳۹۲)، «شاخص های توزیع درآمد در ایران»، **مجله اقتصادی**، ۹-۱۰: ۶۴-۴۹.

- Atkinson, A. B. (1970), "On the Measurement of Inequality." *Journal of Economic Theory*, Vol.2(3), PP. 244-263.
- Atkinson, A. B. (1987), "On the Measurement of Poverty." *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, PP. 749-764.
- Charles-Coll, J. A. (2011), "Understanding income Inequality: Concept, Causes and Measurement." *International Journal of Economics and Management Sciences*, Vol. 1(3), PP. 17-28.
- Dalton, H. (1920), "The Measurement of the Inequality of Incomes." *The Economic Journal*, Vol.30(119), pp. 348-3.
- De Maio, F.G.(2007). "Income Inequality Measures." *Journal of Epidemiology and Community Health*, Vol.61(10), PP. 849-852.
- Gini, C. (1921). "Measurement of Inequality of Incomes." *The Economic Journal*, Vol. 31(121), PP. 124-126.
- Litchfield, J. A. (1999), "Inequality: Methods and Tools." *World Bank 4*.
- Mehran, f. (1975), "Income Distribution of Iran." *Statistics of Inequality*, ILO Geneva.
- Oshima, H. T. (1973), "Employment and Income Policies for Iran." *Mission Working Paper*, ILO.
- Pesaran, M. H. (1978), "Income Distribution and Determinants in Iran." *Aspen Institute for Humanistic Studies*.
- Rohde, N. (2009), "An Alternative Functional form for Estimating the Lorenz Curve." *Economics Letters*, Vol. 105(1), PP. 61-63.
- Theil, H. (1967), "*Economics and Information Theory*", North Holland, Amsterdam.
- Theil, H. (1979), "The Measurement of Inequality by Components of Income." *Economics Letters*, Vol. 2(2), PP. 197-199.
- Wolff, E. N. (1997), *Economics of Poverty Inequality and Discrimination*. South-Western Cengage Publishing, Cengage Publications.